

Educatief materiaal (ontleenbaar in docAtlas Turnhout)

Klein, klein climmertje / Paelman, Filip. - Antwerpen: Uitgeverij de Boeck, 2007. - 39 p., met: ill., literatuurlijst. - (CLIM : coöperatief leren in multiculturele groepen). - ISBN: 90-455-2025-7: 23,00 euro

Doelgroep: 2-6 jaar

Vindplaats Antwerpen: or 3.1.3 klei ; or 3.1.3 klei | Vindplaats Turnhout: T 07.01.18 ; T 07.01.18a

CLIMrek werd ontwikkeld voor de kleuterschool en de eerste graad van het lager onderwijs. Toch krijgen de allerkleinsten niet voldoende waar ze recht op hebben. Daarom werd Klein, klein Climmertje ontwikkeld. Hierin vind je uitgewerkte Clim-activiteiten waarin kleuters zo vrij mogelijk de wereld kunnen verkennen. Een verzameling van kleinere en grotere activiteiten leren de peuters en de kleinste kleuters omgaan met de diversiteit in de wereld rondom hen.

Knapper dan knap. Meervoudige intelligentie bij peuters en kleuters / De Clercq, Inge; Düren, Wilma; van der Heijden, Monique ; et al.. -

Middelburg: Bazalt, 2007. - 143 p.. - ISBN: 978-90-74233-75-0: 46,00 euro

Doelgroep: 2-6 jaar

Vindplaats Antwerpen: or 3.1.3 knap | Vindplaats Turnhout: T 07.01.332

Het boek Knapper dan Knap laat u met een andere bril kijken naar de ontwikkeling van peuters en kleuters. Dit gebeurt vanuit de uitgangspunten van MI. Door meerdere intelligentiegebieden aan te spreken binnen een activiteit, verhoogt u de kwaliteit ervan. U maakt o.a. gebruik van de volgende werkvormen: kringactiviteiten, namen lezen, vertelkring, het spelwerken en meer van die terugkerende activiteiten. In Knapper dan Knap vindt u: bewegingsspelletjes voor peuters en kleuters, suggesties voor de speelleeromgeving en de spelwerkplekken, ideeën voor de groepsorganisatie en voorbeelden voor het voorbereiden van een thema. Knapper dan Knap biedt volop mogelijkheden om meteen te beginnen in de praktijk.

Meervoudig Intelligent het jaar rond. MI activiteiten voor kinderen van 4 t/m 8 jaar / Asscheman, Anneke; Geljon, Hanneke; Koole, Carla ; et al.. -

Vlissingen: Bazalt, 2007. - 92 p., met: werkbladen. - ISBN: 978-90-74233-73-6: 40,88 euro

Doelgroep: 3-8 jaar

Vindplaats Antwerpen: or 3.1.3 meer | Vindplaats Turnhout: T 07.01.329

Dit boek bevat een reeks lesactiviteiten die een beroep doen op Meervoudige Intelligentie bij kinderen van 4 t/m 8 jaar. De activiteiten zijn gegroepeerd rond de vier jaargetijden. De inleiding biedt beknopte informatie over Meervoudige Intelligentie volgens het concept van Dr. Spencer Kagan. Een overzicht van de activiteiten geeft aan welke van de 8 onderscheiden intelligenties aan bod komen per activiteit.

MijnPortret - Handleiding: ontwikkeling zien en bevorderen bij peuters en kleuters / Laevers, Ferre. - Leuven: CEGO Publishers, 2010.. - ISBN: 978-90-78765-87-5

Doelgroep: 2-6 jaar

Vindplaats Antwerpen: or 3.1.3 mijn | Vindplaats Turnhout: T 07.01.542

De aanpak in de peuteropvang en het kleuteronderwijs is pas effectief als deze wordt afgestemd op wat kinderen voor hun ontwikkeling nodig hebben. Dit vereist een scherp beeld van hoe elk van de kinderen het maakt en een goed zicht op het verloop van hun ontwikkeling. Het instrument MijnPortret werd ontwikkeld om de systematische observatie van kinderen

te ondersteunen. MijnPortret biedt d.m.v. een beeld - een mensfiguur - een kader om al wat van belang kan zijn voor de begeleiding van het kind overzichtelijk bij elkaar te brengen. Naast de functie van volgsysteem vervult het Kinderportret aansluitend een belangrijke rol in de communicatie met ouders. Het kan ook meegenomen worden naar huis en door ouders schriftelijk aangevuld.

PAGES Toolkit : werken aan genderbewustzijn en diversiteit via kinderboeken / Rosadoc. - Brussel: Rosadoc, [s.a.]. - veelv. gepag.

Doelgroep: 3-10 jaar

URL: <http://www.rosadoc.be/pdf/pagestoolkiteng.pdf>

Vindplaats Antwerpen: or 3.1.4 page | Vindplaats Turnhout: T 03.02.51

De PAGES Toolkit is een instrument voor opvoeders en leerkrachten dat hen ondersteunt bij het omgaan met problematische gendervoorstellingen in kinderboeken en bij het selecteren van meer uitdagende boeken die gendergelijkheid actief promoten. Aan de hand van concrete voorbeelden wordt er getoond hoe je discussies en activiteiten kan opzetten met kinderen rond thema's als: respect voor jezelf en anderen, het stimuleren van genderbewustzijn en hoe kinderen aanmoedigen om keuzes te maken gebaseerd op hun eigen talenten en interesses, wars van maatschappelijke verwachtingen. Aan de toolkit werd ook een suggestielijst kinderboeken met een verfrissende (gender)invalshoek toegevoegd.

Emotie in het spel : een spel rond de 4 basis-emoties Blij-Bang-Boos en Verdrietig / Jacobs, Magda. - Ochten: Rolf Onderwijs, [s.a.]. - 19 p., bevat: handleiding, spelbord, figuurtje als pion, dobbelsteen 1-3, 4 x 9 opdrachtenkaartjes, 4 'pluim'-kaartjes, 4 grote emotiekaarten, 1 grote 'pluim'-kaart: 71,95 euro

Doelgroep: 3-6 jaar

Vindplaats Antwerpen: or 3.1.6 emot

'Emotie in het spel' is een spel rond de 4 basis-emoties: Bang, Boos, Blij en Verdrietig. Het is voornamelijk gericht op het uiten van emoties

en het openstaan voor en het respecteren van de emoties van anderen. Het spel is gebaseerd op de acht intelligenties van Howard Gardner. Deze Amerikaanse psycholoog is vooral bekend geworden door zijn theorie over meervoudige intelligentie. Volgens hem is de vraag: "Hoe intelligent is een kind?" niet de juiste. Hij vraagt: "Hoe is een kind intelligent?". 'Emotie in het spel' biedt voldoende ruimte voor eigen regels of interpretatie. In de handleiding staan veel suggesties en een uitgebreide uitleg over de pedagogische waarde van het spel. Geschikt voor kinderen vanaf 4 jaar. Begeleiding is aangeraden voor een eerste ronde, maar vooral de oudere kleuters kunnen het nadien zelfstandig spelen.

Het gat in de haag : het grote verhalen- en activiteitenboek : eerste tot derde kleuterklas / Van den Bossche, Freya; Sauviller, Lucas; De Kimpe, Joke. - Brugge: Die Keure, 2013. - 87 p.. - ISBN: 978-90-486-1805-7: 95,00 EUR

Doelgroep: 2-6 jaar

Vindplaats Antwerpen: or 3.1.7 gati

Het lesmateriaal 'Het gat in de haag' kan ingezet worden om de persoonlijke en sociale vaardigheden van kleuters te trainen.

Daarnaast integreert 'Het gat in de haag' ook de inzichten van meervoudige intelligentie. Het materiaal bestaat per kleuterklas uit een A3 verhalen- en activiteitenboek met tien verhalen en meer dan honderd oefeningen. Het is een 'schootboek' dat opgevouwen op de schoot wordt gezet zodat de kleuters de klassikale vertelprent zien, terwijl de leerkracht alle info kan zien die nodig is om het verhaal te vertellen en te integreren in de klaspraktijk. Elk verhaal bestaat uit drie vertelprenten en is in te passen in de belangstellingscentra. De hoofdrolspelers in de verhalen, 8 groenten, hebben elk een specifiek talent. Bij elke activiteit geeft een icoontje aan welk talent/welke intelligentie aan bod komt.

Talentenarchipel poster / CEGO Publishers. - Leuven: CEGO Publishers, 2014. - poster

Doelgroep: 3-12 jaar

Vindplaats Turnhout: T 07.01.541

De Talentenarchipel is een schatkaart om talentenkiemen te ontdekken. Als je kinderen veel kansen biedt in een rijke en uitdagende omgeving, merk je dat ze heel wat potentieel hebben ... meer dan je misschien wel denkt. De uitdaging bestaat erin de talentenkiemen te ontdekken die in elk kind verborgen zitten. Met de Talentenarchipel heb je een instrument waarmee je het hele kind kunt observeren en alle terreinen kunt verkennen bij het

zoeken naar en stimuleren van mogelijke talenten. De Talentenarchipel omvat negen talenteneilanden, met elk zijn eigen talentenkiemen.

Inspiratiebubbels : 60 bruisende ideeën voor talentenontwikkeling /

Bakkers, Erik; Aerden, Ilse. - Leuven: CEGO Publishers, 2009. - [8] p. handleiding + 60 kaarten. - ISBN: 978-90-78765-97-4

Doelgroep: 3-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: or 3.2.2 insp & Vindplaats Turnhout: T 07.01.538

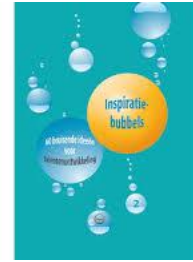
Dit doosje bevat 60 ideeën, activiteiten die inspireren, werkvormen die kansen creëren om talenten te ontdekken, te tonen of uit te diepen. De inspiratiebubbels bieden uitdagingen voor iedereen: de leerling, de leraar, de klas, de school. Het zijn uitdagingen in velerlei vormen: nu eens een energizer, dan weer een werkvorm die verrijkend is bij hoekenwerk, nog

een andere keer een prikkelend lesidee dat creativiteit ontbolstert. In de bubbels zitten niet alleen kant-en-klare activiteiten. Ze inspireren ook, laten toe verder te bouwen op lesinhouden en bieden open taken aan. Alle inspiratiebubbels krijgen een korte duiding over het (de) terrein(en) waarop je binnen talentontwikkeling actief bent: ontdekken, verdiepen of tonen. Bovendien wordt elke bubbel geplaatst binnen de Talentenarchipel. Dat is een instrument dat helpt bij het zoeken en stimuleren van mogelijke talenten van kinderen. De Talentenarchipel omvat negen talenteneilanden, met elk zijn eigen talentenkiemen. Bij ieder eiland zijn er hulpvragen die je observatie of reflectie ondersteunen.

Inspiratiebubbels 2 : 60 bruisende ideeën voor talentontwikkeling / Bakkers, Erik; Fontaine, Martine; Vanhoutte, Trees. - Leuven: CEGO Publishers, 2012. - [9] p. handleiding + 60 kaarten. - ISBN: 978-90-78765-00-4

Doelgroep: 3-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: or 3.2.2 insp | Vindplaats Turnhout: T 07.01.539

Dit is het tweede doosje met "inspiratiebubbels" door en voor leerkrachten, geschikt voor kinderen vanaf vijf jaar. Inspiratiebubbels bieden uitdagingen voor iedereen: de leerling, de leraar, de klas, de school. Het zijn uitdagingen in velerlei vormen: nu eens een energizer, dan weer een werkvorm die verrijkend is bij hoekenwerk, nog een andere keer een prikkelend lesidee dat creativiteit ontbolstert. In de bubbels zitten niet alleen kant-en-klare activiteiten. Ze inspireren ook, laten toe verder te bouwen op lesinhouden en bieden open taken aan. Alle inspiratiebubbels krijgen een korte duiding over het (de) terrein(en) waarop je binnen talentontwikkeling actief bent: ontdekken, verdiepen of tonen. Bovendien wordt elke bubbel geplaatst binnen de Talentenarchipel. Dat is een instrument dat helpt bij het zoeken en stimuleren van mogelijke talenten van kinderen. De Talentenarchipel omvat negen talenteneilanden, met elk zijn eigen talentenkiemen. Bij ieder eiland zijn er hulpvragen die je observatie of reflectie ondersteunen. Iedere "inspiratiebubbel" is multifunctioneel inzetbaar voor het bereiken van

Kinderkwaliteitenspel : elk kind is kleurrijk / Evers, Mandy; Loman, Els; Soepboer, Willi. - Amersfoort: CPS, 2004. - handleiding, grote kaart met overzicht kwaliteiten, 69 kaartjes (46 'ik ben', 9 'ik heb', 16 'ik kan'). - ISBN: 978-90-6508-554-2: 23,90 EUR

Doelgroep: 7-12 jaar

Vindplaats Antwerpen: or 3.2.7 kind | Vindplaats Turnhout: T 07.01.522

Doel van dit spel is leerlingen bewust(er) maken van hun eigen kwaliteiten en op die manier bijdragen aan een positief zelfbeeld. Het spel bestaat uit: 69 kaartjes; elk kaartje bevat een illustratie en een woord (bijv. dromerig, slim, eerlijk) en een uitgebreide handleiding; hierin staan de diverse werkvormen concreet beschreven. De kaartjes kunnen zowel op individueel niveau, in kleine groepjes als klassikaal gebruikt worden. Zij kunnen op verschillende momenten en met verschillende doelen ingezet worden in de dagelijkse onderwijspraktijk. De kinder kwaliteitenkaartjes zijn geschikt voor kinderen vanaf groep 4.

Met talenten aan de slag : van theoretische basis tot concrete lespraktijk / Jacobs, An. - Sint-Niklaas: Abimo, 2011. - 156 p.. - ISBN: 978-90-5932-813-6: 23,54 EUR

Vindplaats Antwerpen: or 3.2.7 mett

Met talenten aan de slag biedt achtergrond voor wie talentontwikkeling wil introduceren en toepassen in de school of in de klas. In het boek exploreert u de verschillende facetten van talent en talentontwikkeling. In het eerste deel gaat u op zoek naar uw eigen talenten en vaardigheden. In het tweede deel komen de talenten van leerlingen aan bod: hoe zij leren, hoe zij problemen aanpakken, elk vanuit hun specifieke talentenpallet. In het derde deel wordt elk talent bekeken vanuit de verschillende onderwijsgebieden en vakken. Ook de talentencirkel wordt behandeld. Ten slotte gaat het boek in op talentontwikkeling in relatie tot zorg: hoe u talenten kunt observeren, evalueren en remediëren. Voor leerkrachten kleuter- en lager onderwijs en 1ste graad secundair onderwijs.

Woordenschatjes: talig met talenten in de kleuterklas /

Taverniers, Chris; Michiels, Sofie; Vandenbroucke, Hugo. - Brussel: Politeia, 2015. - handleiding 173 p., 7 fiches. - ISBN: 978-2-509-02416-9: 23,00 EUR

Doelgroep: 3-4 jaar 5-6 jaar

Vindplaats Antwerpen: or 4.1.2 woor | Vindplaats Turnhout: T 11.148

"Woordenschatjes" geeft aan hoe leerkrachten talenten van kleuters en taalvaardigheid hand in hand kunnen laten gaan. Het eerste hoofdstuk behandelt talentontwikkeling en

woordenschatverwerving. In het tweede hoofdstuk worden de 7 talenten met hun bijhorende basisleerervaringen en basiswoordenschat aangereikt. Het derde hoofdstuk biedt verschillende evaluatiemogelijkheden. Het vierde hoofdstuk tenslotte duikt in de praktijk: er worden 14 praktijkvoorbeelden gepresenteerd waarbij wordt ingezet op woordenschat bij de kleuter vertrekkend vanuit een talentgericht aanbod. Bij het pakket horen 7 fiches waarin per talent de bijhorende basiswoorden en leerervaringen opgesomd worden om de leerkracht te ondersteunen bij het creëren van talige en uitdagende leersituaties.

Kikker is kikker / Velthuijs, Max. - Amsterdam: Leopold, 2007. - 28 p., geïll.. - ISBN: 978-90-258-4845-3

Doelgroep: 5-6 jaar 7-8 jaar 9-10 jaar

Vindplaats Turnhout: T 07.01.177

Kikker ontdekt dat hij niet perfect is. Hij kan wel goed zwemmen en heel ver springen, maar hij kan niet vliegen zoals Eend. Hij kan ook geen lekkere taart bakken zoals die van Varkentje. Lezen zoals Haas kan Kikker ook niet.

Een leuk, diepgaand boek over talenten en uniek zijn.

Muis / Vrancken, Kaat; Candaele, An. - Wielsbeke: De Eenhoorn, 2005. - 28 p.. - ISBN: 90-5838-322-9: 13,50 EUR

Doelgroep: 3-4 jaar 5-6 jaar 7-8 jaar

Vindplaats Turnhout: T 07.01.345

Muis is niet gelukkig met zichzelf. Hij wil liever een ander dier zijn. Muis wil graag een koe zijn. Of een zwijn, een hond of een gans Tot al deze dieren aan Muis

vertellen wat er minder leuk is aan koe zijn, of zwijn, hond en...

De droom van Kaat / Vermeylen-Nuyts, Mariette; De Bode, Ann. - Ekeren:

VAGA vzw, 2006. - veelv. gepag.. - ISBN: 90-8586-016-4: 14,00 euro

Doelgroep: 5-10 jaar

Vindplaats Antwerpen: or 3.2.4 droo | Vindplaats Turnhout: T 07.01.515

De droom van Kaat gaat over een meisje dat is geboren met een gelaatsafwijking. Het thema is met veel zorg en empathie uitgewerkt op maat van kinderen. In feite moet Kaat zoals elk mens leren omgaan met haar talenten en beperkingen. Ze heeft geen nood aan medelijden, maar aan steun

en kennis. Het verhaal geeft aan hoe eenvoudig en vanzelfsprekend het kan zijn om kinderen en volwassenen te leren omgaan met een gezinslid of vriend met een aangeboren gelaatsafwijking. Aan het verhaal werd een informatief luik toegevoegd met tips voor therapeuten, hulpverleners, leerkrachten, vrienden... De vele complexe aspecten van het probleem komen in heldere bewoordingen aan bod.

Praktijkvoorbeelden

- Sommige scholen gaan aan de slag met de meervoudige intelligenties van Gardner
http://www.migent.be/mi_symbolen
- Andere voorbeelden :
  - ❖ een talentenweide
<http://www.freinetschooldespeelplaneet.be/sites/freinetschooldespeelplaneet.be/files/content/infoboekje-lg1.pdf>
  - ❖ een stoefmuur
  - ❖ brevetten
  - ❖ talentenarchipel <http://www.talentenarchipel.be/> (Ilse Aerden (CEGO) 0479/25.57.63)
  - ❖ Trotsdoos (€ 225 – Jos Vandael – OVSG):
<http://www.klasse.be/ouders/32384/talent-in-de-trotsdoos/>
  - ❖ LOP Aarschot maakte een knapzakje : <http://www.talentenarchipel.be/wp-content/uploads/2013/01/knapzakje.aangepast.pdf>
  - ❖ Kernkwadrantenmodel (Klasse): <http://www.klasse.be/archief/ken-je-kwaliteiten-in-vier-minuten/>